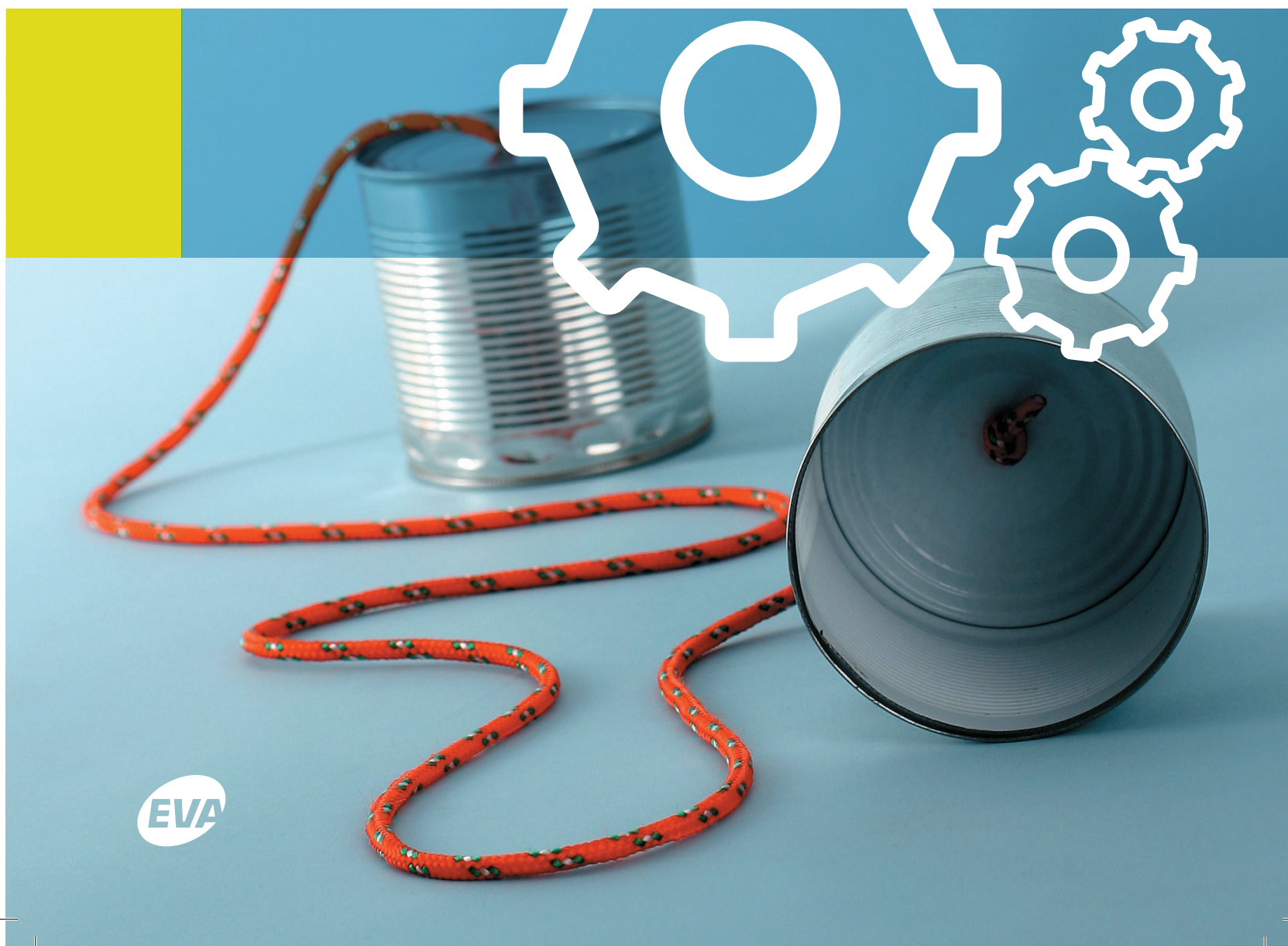

Minilex om kvalitetsrapporten

- ordforklaringer, inspiration og gode råd.

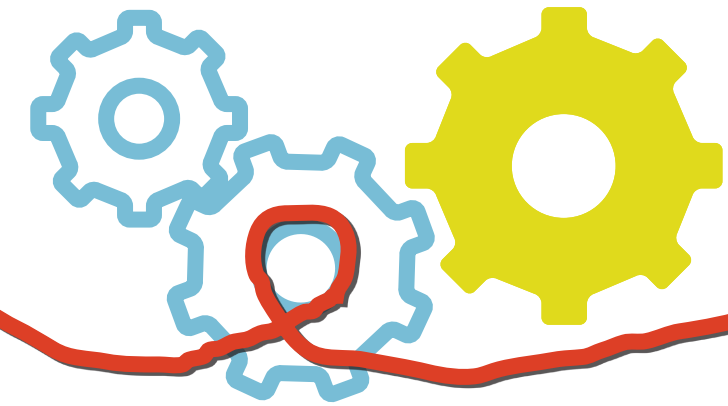

Introduktion

■ **kvalitetsrapport.** Kvalitetsrapporten er et redskab, der skal styrke kommunernes arbejde med *evaluering* og *kvalitetsudvikling*, styrke kommunalbestyrelsens mulighed for at varetage sit *ansvar for folkeskolen* og skabe *åbenhed* om skolernes praksis og faglige niveau. ■

Dette minilex er udarbejdet som inspiration til arbejdet med den kommunale kvalitetsrapport på folkeskoleområdet. Minilexet henvender sig til dig, som enten selv arbejder med kvalitetsrapporten, eller mere indirekte har berøring med arbejdet. Du er måske kommunalbestyrelsesmedlem, kommunal konsulent, skoleleder eller skolebestyrelsesmedlem.

Hæftet er baseret på EVA's rapport 'Kvalitetsrapporten' (2011) og behandler en række af de mest almindelige ord og begreber relateret til kvalitetsrapporten. Hæftet kombinerer ordforklaringer med gode råd og retningslinjer for arbejdet.

ansvar for folkeskolen. Kvalitetsrapporten skal ifølge *bekendtgørelsen* understøtte kommunalbestyrelsens mulighed for at varetage sit ansvar for folkeskolen. Kvalitetsrapporten skal bidrage til at kvalificere kommunalbestyrelsens arbejde med skolevæsenet ved at give kommunalbestyrelsen grundlag for at vurdere det faglige niveau på kommunens folkeskoler, identificere *indsatsområder* og træffe beslutning om *opfølgning*. Kvalitetsrapporten skal drøftes hvert år i kommunalbestyrelsen.

bekendtgørelsen. "Bekendtgørelse om anvendelse af kvalitetsrapporter og *handlingsplaner* i kommunalbestyrelsens arbejde med *evaluering* og *kvalitetsudvikling* af folkeskolen" (BEK nr. 162 af 22.2.2007) fastsætter rammerne for kommunernes arbejde med kvalitetsrapporten. Bekendtgørelsen indeholder en række krav til oplysninger, beskrivelser og vurderinger, som kvalitetsrapporten som minimum skal indeholde. Derudover beslutter den enkelte kommune selv, hvordan den vil tilrettelægge arbejdet med kvalitetsrapporten, og hvilke andre relevante oplysninger eller *indsatsområder*, rapporten skal indeholde.

data, kvalitative. Kan være interviews med enkeltpersoner eller grupper, observationer af undervisning, tekster (fx årsplaner, mødereferater, elevplaner) mv. Kvalitative metoder er velegnede til at belyse komplekse temaer, fx det pædagogiske arbejde, og til at perspektivere *kvantitative data*. Brug af kvalitative data kræver – ligesom de kvantitative – en høj grad af systematik, fx i form af at interviewpersoner eller dokumenter inddrages på en ens-

artet måde. I arbejdet med kvalitetsrapporten er det oplagt at gøre brug af de former for pædagogisk dokumentation, den enkelte skole allerede arbejder med.

data, kvantitative. Kan være nøgletal, spørgeskemadata, registerdata mv. Kvantitative data er velegnede til at give et overordnet billede af alt det, der kan tælles. Det kan fx være, hvor mange elever, der går videre til en ungdomsuddannelse, anvendelse af ressourcer mv. Brug af kvantitative data kræver – ligesom de *kvalitative data* – en høj grad af systematik, fx i form af ensartethed i målemetoderne.

datakvalitet. En afgørende forudsætning for at kvalitetsrapporten bliver et meningsfuldt og anvendt værktøj, er, at man kan have tillid til kvaliteten af rapportens indhold og oplysninger. *Kvalitet* i dataindsamlingen, ensartede målemetoder og fælles definitioner af bl.a. forskellige rammeoplysninger har derfor stor betydning. Hvis ikke opgørelsesmetoderne og definitionerne er ensartede og systematiske, kan man fx ikke sammenligne skolerne i kommunen, eller følge den enkelte skoles udvikling over tid.

dialog. Kvalitetsrapporten bør være grundlag for dialog på både forskellige niveauer og om forskellige perspektiver i skolevæsenet. Politikere og forvaltning kan diskutere *mål*, *indsatsområder* og skolevæsenets samlede kvalitet, forvaltning og skoleledere kan drøfte skoleudvikling, og skoleledere og skolebestyrelser kan drøfte skolens arbejde og udvikling på grundlag af kvalitetsrapporten.

• Ord skrevet med *kursiv* viser, at ordet er et selvstændigt opslagsord i minilexet.

evaluering og kvalitetsudvikling. Kvalitetsrapporten skal ifølge *bekendtgørelsen* bidrage til at systematisere det løbende samarbejde om evaluering og kvalitetsudvikling i skolevæsenet. Kvalitetsrapporten skal med andre ord være med til at strukturere kommunens løbende arbejde med evaluering af skolevæsenet og samtidig give mulighed for at man systematisk identificerer og vurderer styrker og svagheder i skolevæsenet.

evalueringstankegang. For at blive et redskab til udvikling skal kvalitetsrapporten bygge på en evalueringstankegang. En evalueringstankegang i kvalitetsrapporten indebærer, at rapporten analyserer og vurderer hidtidig praksis med henblik på at lave fremadrettede forbedringer. Både analyser og vurderinger skal baseres på systematiske data beskrevet i kvalitetsrapporten.

handlingsplaner. *Bekendtgørelsen* fastsætter, at kommunalbestyrelsen skal vedtage nødvendige handlingsplaner, som kvalitetsrapporten måtte give anledning til. Politisk vedtagne handlingsplaner udgør således *bekendtgørelsens* fremadrettede element. EVA's rapport 'Kvalitetsrapporten' viser, at få kommuner vælger at følge op på kvalitetsrapporten ved at arbejde med politiske handlingsplaner. En systematisk *opfølgning* på kvalitetsrapporten har dog afgørende betydning for, at kvalitetsrapporten bliver et fremadrettet redskab, der opleves relevant. Se også *opfølgning*.

indikatorer. Er tegn, der kan iagttages. Indikatorer kan anvendes som hjælp til at beskrive og vurdere udvikling på områder, som ikke i sig selv er umiddelbart målbare. Det kan fx være udviklingen i arbejdet med et pædagogisk *indsatsområde*. Indikatorer kan være tegn på en ønsket udvikling i forhold til et *mål*.

indsatsområder. Indsatsområder er områder, som særligt er i fokus i et eller flere givne skoleår, fx læsning, inklusion eller uddannelsesparathed. Kvalitetsrapporten skal være det dokument, som giver kommunalbestyrelsen mulighed for at følge fremdriften på de områder, som særligt er i fokus. Det er vigtigt at arbejde med og beskrive få, centrale indsatsområder i kvalitetsrapporten. Kvalitetsrapporten behøver altså ikke behandle alt, hvad der sker på skolerne, men bør indeholde de væsentligste fokuspunkter det pågældende skoleår. Indsatsområderne kan både være fælles, kommunale indsatsområder og skolernes egne.

kvalitet. En væsentlig forudsætning for arbejdet med kvalitetsrapporten er, at kommunerne har gjort sig klart, hvad der betragtes som god faglig kvalitet. Der er ikke én opskrift på, hvad god kvalitet vil sige, for definitionen kan variere fra kommune til kommune. Er man fx en kommune med mange tosprogede elever, kan det være relevant at lægge større vægt på oplysninger om denne gruppe i vurderingen af skolevæsenets kvalitet.

kvalitetssikringssystem. Kvalitetsrapporten skal opfattes som et kvalitetssikringssystem. Det vil sige, at kvalitetsrapporten er et aktivt værktøj til at sikre kvaliteten i skolevæsenet. Det indebærer bl.a., at kvalitetsrapportens oplysninger bringes aktivt i spil, og at oplysningerne bliver brugt i den fremadrettede udvikling af skolevæsenet.

mål. De politiske mål, som kommunalbestyrelsen har sat for skoleområdet, skal være omdrejningspunktet for kvalitetsrapporten. Overordnede og især konkrete politiske mål er et godt *vurderingsgrundlag* for at vurdere det faglige niveau i skolevæsenet. Se også den *sammenfattende helhedsvurdering*.

opfølgning. Opfølgning på kvalitetsrapporten sker på mange forskellige måder i landets kommuner. Nogle kommuner benytter sig af *handlingsplaner* for hele skolevæsenet eller for enkelte skoler, mens andre følger op på kvalitetsrapporten gennem samtaler, generelle *indsatsområder* eller andre opfølgningsinitiativer. Opfølgning er afgørende for, at kvalitetsrapporten bliver et nyttigt redskab. EVA's evaluering viser, at de skoler, som er blevet pålagt opfølgning på baggrund af kvalitetsrapporten, i højere grad end andre oplever, at kvalitetsrapporten er umagen værd.

pædagogiske processer. Kvalitetsrapporten skal beskrive relevante aspekter af skolernes pædagogiske processer. Beskrivelsen skal ifølge *bekendtgørelsen* som minimum omfatte en beskrivelse af skolernes arbejde med den

løbende evaluering af elevernes udbytte af undervisningen, samarbejdet mellem skole og hjem, den specialpædagogiske bistand og undervisningen i dansk som andetsprog. Mange oplever, at de pædagogiske processer er vanskelige at behandle, og det kan her være nødvendigt at gøre brug af *kvalitative* metoder og *indikatorer* og at anvende eksisterende dokumentation af skolens arbejde.

rammebetingelser. I *bekendtgørelsen* er der krav til, at kvalitetsrapporten rummer en redegørelse for en række rammebetingelser for hver af kommunens folkeskoler og for det samlede skolevæsen, fx nøgletal om elever, økonomi og lærere. Det er vigtigt, at rammebetingelserne bliver opgjort ensartet på tværs af kommunens skoler, se *datakvalitet*. Derudover bør kommunerne overveje, hvilken viden, de får gennem oplysninger om rammebetingelserne, og om oplysningerne kan inddrages i fx beskrivelsen og vurderingen af særlige *indsatsområder*.

resultater. Kvalitetsrapporten skal indeholde relevante oplysninger om resultater for hver af kommunens folkeskoler og for det samlede skolevæsen. Det kan være en god idé at præsentere resultater fra tidligere år for at give grundlag for sammenligning.

sammenfattende helhedsvurdering. Kvalitetsrapporten skal ifølge *bekendtgørelsen* indeholde en sammenfattende helhedsvurdering af det faglige niveau på hver af kommunens folkeskoler og for det samlede skolevæsen. Herunder skal der foretages en særskilt vurdering af eventuelt kommunalt besluttede *indsatsområder*, dansk som andetsprog og specialpædagogisk bistand. Når man foretager den sammenfattende helhedsvurdering, bør man overveje, hvilke oplysninger og beskrivelser, man foretager vurderingen ud fra, og hvilket *vurderingsgrundlag*, man lægger til grund, fx politiske *mål*, sammenligning over tid eller landsgennemsnit. Vurderingen bør hvile på en systematisk analyse af kvalitetsrapportens oplysninger.

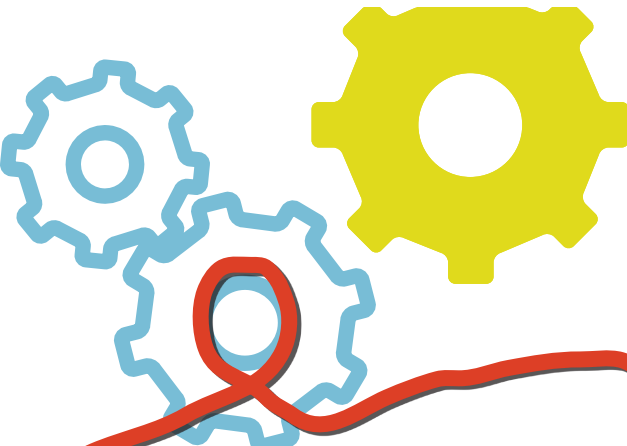
skolebestyrelsen. Skolebestyrelsen skal forud for offentliggørelsen af kvalitetsrapporten komme med en udtalelse om rapporten og eventuelle *handlingsplaner*. Kvalitetsrapporten kan bruges som grundlag for *dialog* mellem skolebestyrelsen og skoleledelsen. Det kræver dog, at skoleledelsen bringer rapporten i spil i forhold til skolebestyrelsen.

skolerapport. Nogle kvalitetsrapporter er bygget op af en fælles kommunal rapport og individuelle rapporter for hver skole, mens andre kvalitetsrapporter består af én samlet rapport. De individuelle dele bliver ofte omtalt som skolerapporter.

specialskoler. Specialskoler skal lige som andre folkeskoler behandles i kvalitetsrapporten. Mange kommuner har svært ved at finde det rette format for, hvordan specialskolerne skal indgå i kvalitetsrapporten. Bl.a. oplever specialskolerne, at de obligatoriske oplysninger om *rammebetingelser* og *resultater* ikke indfanger deres praksis. Forvaltningen bør i *dialog* med specialskolerne finde frem til, hvilke oplysninger og beskrivelser, der kan give meningsfuld viden om specialskolernes praksis og *resultater*, og sørge for at disse bliver afrapporteret i kvalitetsrapporten.

styringsredskab(er). Styringsredskaber eller styringsdokumenter er en fællesbetegnelse for kvalitetsrapporten, aftalestyring, resultatkontrakter og andre redskaber, som bruges til at evaluere eller styre skolevæsenet. Mange kommuner har andre styringsredskaber end kvalitetsrapporten. Det har ikke i sig selv betydning for arbejdet med kvalitetsrapporten, om kommunen har et andet styringsredskab. Det skaber dog udfordringer, hvis de to redskaber er dårligt integrerede eller skaber dobbeltarbejde.

særlige ressourcpersoner. Det vil ofte være relevant at inddrage særlige ressourcpersoner, som fx læsevejledere, AKT-vejledere eller it-vejledere, i den enkelte skoles arbejde med kvalitetsrapporten. De særlige ressourcpersoner kan bidrage med viden og være med til at udarbejde og foretage vurderinger i forhold til de *pædagogiske processer*.

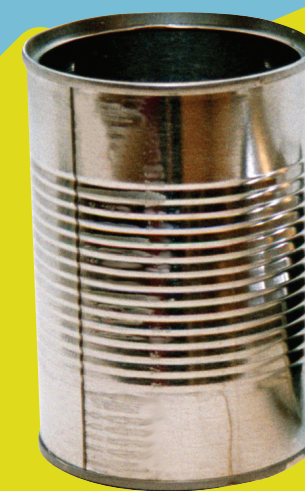

udfordringsret. I 2008 besluttede regeringen i samarbejde med KL og Danske Regioner at indføre udfordringsret. Udfordringsretten indebærer, at kommuner og institutioner kan søge dispensation fra gældende regler. En række kommuner har valgt at søge dispensation i forhold til *bekendtgørelsen* om kvalitetsrapporter. Der er både blevet søgt dispensation om at udarbejde kvalitetsrapporten hvert andet år, samt for dele af *bekendtgørelsens indholdskrav*.

vurderingsgrundlag. Det er vigtigt at have et tydeligt vurderingsgrundlag for at kunne foretage en *sammenfattende helhedsvurdering* af det faglige niveau på hver af kommunens skoler og for skolevæsenet som helhed. Et vurderingsgrundlag kan være konkrete lokalpolitiske målsætninger for forskellige områder, nationale gennemsnit eller fx *resultater* over tid. Vurderingsgrundlaget er vigtigt, da det bestemmer gærdehøjden for vurderingen af det faglige niveau, eller med andre ord om det faglige niveau vurderes som tilstrækkeligt højt.

åbenhed. Kvalitetsrapporten skal ifølge *bekendtgørelsen* bidrage til åbenhed om skolernes praksis og skolevæsenets *kvalitet*. Åbenheden indebærer, at kvalitetsrapporten hvert år frembringer oplysninger om skolernes *resultater*, *rammebetingelser* og *pædagogiske processer*. Åbenhed om skolerenes arbejde kan udbrede god praksis mellem skolerne, men kan også opleves som konkurrenceskabende.

årshjul. I arbejdet med kvalitetsrapporten kan det være en god idé at udarbejde et årshjul både for forvaltningen og for den enkelte skole. Kvalitetsrapporten har ifølge *bekendtgørelsen* nogle på forhånd givne frister for bl.a. politisk godkendelse, men derudover kan det være nyttigt at få klargjort, hvornår man fx indsamler *data* løbende igennem skoleåret, følger op på indsatser, fx gennem MUS, spørgeskemaer mv., og hvornår man i det hele taget skal udarbejde beskrivelserne, analyserne og vurderingerne i kvalitetsrapporten.

**DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT**

Østbanegade 55, 3.
2100 København Ø

T 35 55 01 01
F 35 55 10 11

E eva@eva.dk
H www.eva.dk

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) udforsker og udvikler kvaliteten af dagtilbud for børn, skoler og uddannelser. Vi leverer viden der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

Minilexet kan også hentes på www.eva.dk

ISBN: 978-87-7958-665-9

